

# MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2466  
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik  
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš  
»prejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Poštni čekovni račun št. 11.409

## Colonel Casimir de la Rocque

Na svod letošnjega 14. julija mečejo dogodki današnje Francije posebna znamenja. Ta znamenja, ki zajemajo s svojimi prameni politično obzorje tik, pred francoskim narodnim praznikom, ne morejo biti razveseljiva in dobra. Sodobna Francija je v vrtincu težav in notranjih prask. Te politične praske in ribarije imajo na prvi pogled svoje izhajališče v gospodarsko-finančnih ozadjih.

Proračun za 1935. izkazuje sedem milijard deficita; k temu se priključujejo štiri milijarde deficita pri vodstvu železnice. Od leta 1930. sem, ko je bila do zadnjega zapravljen dragocena dedščina Poincaréjeve finančne politike in reorganizacije, teče proračunski deficit v iznosu 30 milijard. To niso šale ali mačje solze. V teku zadnjih let je iznos notranjih dolgov zrasel na 250 do 310 milijard. Deficit, ki se je nagrmadil od leta 1930. sem, se je liki snežni kepi večal in sedaj grozi, da pomandira pod seboj francosko narodno in državno gospodarstvo.

Precej je bilo hrabrih, vnetih in sposobnih reševalcev. Vsi so nazadnje padli in šli. Na dnu njihovih spoznanj je bila zlata resnica, ki se odraža v znanem reklu: »Dajte mi dobro politiko, pa vam dam dobre finance.« Tega preizkušnega gesla ni mogel nikdo med njimi uveljaviti. S strtim tilnikom so zapuščali drug za drugim borišče. Poslednji med njimi je bil Doumergue. Ali je mogoče s prihranki ustvariti proračunsko ravnotežje? Že s prihranki gre težko. Le pomislimo: francoski proračun predvideva preko 22 milijard samo za odplačevanje dolgov, 13 milijard pa za vojaške postavke. Preostane še 12 milijard od 35 nedotakljivih. Majhni prihranki so mogoči. Laval stika po raznih zlorabah, ki obtežujejo proračun za milijone. Bistvenih uspehov pa ne bo. Že Doumergue je to dobro videl in vedel, pa je rajši šel.

Usodni tvor je vendarle v političnem sistemu. Ta tvor zori že od francoske revolucije sem leta 1793, ko je revolucionarno in nezaupno Jakobinstvo zajamčilo vso moč zakonodajnemu telesu, to je parlamentu. Ta amplituda, ki zija med izvršnim organom, to je vlado, ter zakonodajnim organom (parlamentom) v francoski državni organizaciji, razjeda eksperimentalno in hromi brezhibno poslovanje državnega aparata. V tej amplitudi padajo glave francoskih ministrskih predsednikov. Tukaj se kakor v sijajno pognojeni njivi bohotno razraščata usodni tvor. Kdo ga bo iztisnil iz telesa francoske državne organizacije in galskega narodnega življenja?

Kot nujen postulat dogokov zadnjih let se je vidno pojavil 6. februarja 1934 na pozornici francoskega javnega življenja colonel (polkovnik) Casimir de la Rocque. Ta polkovnik načeluje bojni organizaciji »Ognjenih križev« (Croix de Feu). 6. februarja je štela ta organizacija, ki je v svoji prvi etapi organiziranja združevala odlikovance z zaslužnim vojnim križcem 35.000 članov. Do danes se je to število podesetorilo na 350.000. Visoka, sloka postava polkovnika z energičnimi potezami v obrazu izdaja polnokrvnega častnika. Polkovnik de la Rocque pripada šoli slavnega francoskega afriškega osvajalca maršala Lyauteya. Po svetovni vojni, v kateri je bil težko ranjen, je prišel v generalni štab maršala Focha, 1921 gre z generalom Weygandom na Poljsko, 1. 1925 se vrača v Maroko, kjer se junaško udele-

## Abesinija zahteva sklicanje Društva narodov

**Abesinski apel na Ženevo — Italijani trdijo, da ponuja Abesinija Angliji protektorat — Londonski migljaj: Abesinija naj se ne zanaša na Društvo narodov**

LONDON, 12. julija. Iz Adis Abebe poročajo, da je abesinska vlada zaprosila za takojšnje sklicanje sveta Društva narodov. Abesinija hoče s tem pokazati, da ne mara opustiti nobenih sredstev za doseg mirne rešitve spora. Prav tako naglašajo v Adis Abebi, da je italijansko manevriranje v arbitražni komisiji, ki je onemogočilo njeno nadaljnje delo, dokaz jasne namere Italije, da ne mara sporazuma, ampak se hoče poslužiti sile. Iz italijanskih virov se pa objavlja senzacionalna vest, da je abesinsko zunanje ministrstvo pripravilo noto, ki jo bo te dni poslalo angleški vladi. V tej noti bo zahtevala abesinska vlada, naj Anglija zaščiti Abesinijo in jo even tuelno postavi pod svoj protektorat. V

zvezi s tem piše rimska »Tribuna«, da je med Abesinijo in Anglijo bila že podpisana tajna pogodba, s katero daje abesinska vlada Angliji koncesije za gradnjo železniške proge iz Sudana v Adis Abebo in od tam v angleško pristanišče Zeiro. »Tribuna« pravi, da ni izključeno, da bo Anglija na podlagi abesinske note zahtevala od Društva narodov, naj ji podeli mandat protektorata nad Abesinijo. »Morning Post«, ki razpravlja o teh vprašanjih, pa pravi, da se Abesinija nikakor ne sme zanašati na Društvo narodov. Abesinskemu cesarju bi bilo treba obrazložiti, da Društvo narodov nima ne moči ne sredstev, da bi kakoli ukrenilo v sporu med Abesinijo in Italijo. Abesinski cesar bi po taki

obrazložitvi gotovo opustil vsako misel na vojno in bi se zadovoljil s kompromisom, po katerem bi ostala vsaj na videz nedotaknjena njegova vladarska suverenost. List pravi dalje, da je edina pot za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora skupni korak Francije in Anglije v Adis Abebi. Sicer pa so vesti listov zelo različne. Dodati je treba vsekakor tudi vest, da se vrše med Washingtonom in Londonom diplomatska pogajanja za skupno akcijo Združenih držav Severne Amerike in Velike Britanije, ki naj bi preprečila vojno v vzhodni Afriki, in sicer na podlagi Briand-Kellogovega pakta, dasi se je prvotno zatirjevalo, da se Združene države Severne Amerike v zadevo ne mislijo vmešati.

## Naša notranja politika

**OBSTRUKCIJA V FINANČNEM ODBORU. MAKAR VSTOPIL V JEVTIČEV KLUB. — GIBANJE DEMOKRATOV.**

BEOGRAD, 12. julija. Razprava proračunskih dvanajstih se vleče v finančnem odboru zelo na dolgo, ker ovira naglejši potek zavlačevalna takтика opozicije. Včeraj se je skoraj ves dan razpravljalo samo o proračunu prosvetnega ministrstva. Razprava o proračunu notranjega ministrstva se je zaradi tega pričela šele ob 9. uri zvečer in se danes nadaljuje. Pričakuje se, da bo trajala razprava zaradi tega v finančnem odboru mnogo več časa, kakor se je prvotno mislilo.

BEOGRAD, 12. julija. Slovenski poslanec Dako Makar iz Metlike je prispeval danes semkaj in izjavil, da ostane zvest Jevtiču in Marušiču in vstopa zaradi tega v Jevtičev klub.

BEOGRAD, 12. julija. Tu je bila konferenca glavnih voditeljev Davidovi-

čevih demokratov, na kateri so razpravljali o obnovitvi in o organizaciji, odnosno reorganizaciji stranke. Nadalje se je razpravljalo o sodelovanju s srbskimi kmetijci in s celotno izvenparlamentarno opozicijo. V svojem govoru je Davidović naglasil, da mora stranka zbrati okoli sebe vse napredne elemente, ki se strinjajo s temelji političnega in gospodarskega programa, ki si ga je osvojila. Spricho izrednih razmer, v katerih živimo in pred velikimi reformami, ki se pripravljajo glede notranje ureditve države ter gospodarsko-socialnih problemov, mora biti demokraciji zagotovljena najširša moč. Shoda opozicije v Banjaluki 14. tm. se pa Davidović zaradi slabega zdravstvenega stanja ne bo udeležil.

## Madžari se vznemirjajo

BUDIMPEŠTA, 12. julija. Prijave Vatikana, da končno uredi vprašanje škofij na ozemlju, ki je od nekdanje Ogrske pri padlo Češkoslovaški in Jugoslaviji, po katerem se osnujejo na Češkoslovaškem in v Jugoslaviji nove škofije in se ta področja popolnoma izločijo iz dosedanje pri padnosti pod škofije ali nadškofije na Madžarskem, so vzbudile tukaj veliko vznemirjenje. Ves madžarski tisk razpravlja o teh vprašanjih, zlasti pa o ureditvi cerkvenih zadev na Slovaškem in pravi, da pomeni to nov udarec za

Madžare in njihove narodne manišine, ki bodo sedaj tudi v cerkvenem oziru izročene na milost in nemilost slovenizaciji.

## Kondilis pride na Bled

RIM, 12. julija. Poroča se, da sta Mussolini in grški vojni minister Kondilis razpravljala na svojem sestanku o važnih vprašanjih političnega in vojaškega značaja. Razpravljala sta tudi o obnovi monarhije v Grčiji. Sedaj potuje Kondilis po Italiji, kjer si ogleduje vojaške naprave. Od tam pride na Bled, 16. t. m. se pa odpelje v Beograd.

žuje bojev proti Abd el Krimu. L. 1928. zapusti vojsko, da stopi s tem večjo energijo na javno pozornico.

Colonel de la Rocque ni doslej skoro nič govoril. Intervjuje in slične stvari, ki so pri blebetavih francoskih parlamentarcih tako prikljubljene: sovraži in odklanja. Nič ni v njem, kar bi ga moglo označevati kot ljudskega tribuna. Kakor uganka se ovija nekaj okoli tega mirnega zelo izobraženega moža, kar mu vpliva posebno moč vpliva na ljudske množice.

Na ogromnem zboru v Lilleu je de la Rocque prvokrat odločno spregovoril. Kar je prišlo preko njegovih ustnic, je bila ostrá grožnja obstoječemu stanju in

sistemu. Od časov Boulangerjeve diktature si ni v Franciji drznil nikdo govoriti v takšni terminologiji. Politične glave so v Parizu prisluhnele in se zdrznile. Mar hoče de la Rocque postati diktator?

Na to vprašanje je težko odgovoriti. Okoli njega se zbira mladina, srednje in nižje meščanstvo. Prapori, godbe, pohodi, alarmni poizkusi, ostre besede proti parlamentarizmu in plehki strankariji. Vse to daje njegovemu pokretu neko posebno mistiko in privlačnost. — Francoskih, strankarsko orientiranih politikov se čuva nervoznost. Polkovnik de la Rocque ni osamljen, fašizmu podobna gibanja predstavljajo tudi »Jeu-

## ARETACIJE V BOLGARIJI.

SOFIJA, 12. julija. Posledice silne poostritve diktatorskega režima se kažejo na bolgarskem zlasti tudi v neprestanih novih aretacijah bivših političnih osebnosti. Zapirajo se makedonstvušči vseh skupin, kmetijci in komunisti, pa tudi drugi.

## ABESINSKI PROTEST.

ADIS ABEBA, 12. julija. Abesinska vlada je poslala diplomatskim zastopnikom Francije, Anglije, Belgije, Češkoslovaške, Švedske in Danske noto, v kateri zahteva, da razveljavijo prepoved o dobavi orožja Abesiniji. Abesinska vlada pravi, da je na podlagi obstoječih pogodb dovoljeno vsem onim državam, ki so ogrožene, nakupovanje in preskrbovanje orožja in municije. Nota nadalje dokazuje, da obstoja dejansko ogražanje Abesinije v Italiji.

## TUDI PLEMSTVO SE VRAČA.

DUNAJ, 12. julija. Zatrjuje se, da se v vladi pripravlja načrt zakona, ki bo ukinil sedanje odredbe, s katerimi je bila v Avstriji prepovedana uporaba plemiških naslovov. Svetovalne korporacije, ki zamenjujejo sedaj parlament, bodo dobile načrt v razpravo že takoj po poletnih počitnicah.

## LIRA PADA V LONDONU.

LONDON, 12. julija. Angleški finančniki skušajo na vsak način izkoristiti politične argumente svoje vlade zaradi abesinskega spora na ta način, da izvajajo pritisk na Italijo. Italijanska lira je pričela že predvčerajšnjim na londonski borzi padati in pada še dalje.

nesses patriotes« (patriotična mladina), »Solidarité française«, rojalistični »Camelots du roi«. Najmočnejša med vsemi temi skupinami so »Ognjeni križi« polkovnika de la Rocquea, priklicani v življenje 1. 1927.

Konture 14. julija? Nekateri pravijo, da ne bo nič. Drugi ne pripisujejo poho- du »Ognjenih križev« kakšne odločilne važnosti. So pa tudi, ki trdijo, da še ni prišla ura polkovnika de la Rocque, da pa se vedno bolj pokazuje sovraštvo ljudskih množic do vladajočega strankarskega sistema. Vseh teh poslednji up je polkovnik grof Casimir de la Rocque.

# Dnevne vesti

## Samomori brez konca in kraja

PRI DEVICI MARIJI V BREZJU SE JE OBESIL BREZPOSELNI DELAVEC BELIČ.

V zadnjih dneh poročamo neprestano o samomorih v mestu in po deželi. Lahko trdimo, da se prej vse leto ni ločilo toliko ljudi prostovoljno od življenja, kakor v teh kratkih dneh meseca julija. Komaj smo objavili poročila o prejšnjih samomorih, že nam poročajo o novem pri Devici Mariji v Brezju, kjer je žena brezposelnega delavca Beličeva našla svojega moža visečega na vrvi v drvarnici. Poklicala je takoj sosede, ki so obe-

šenega sneli in ga skušali obuditi v življenje, a brez uspeha. Belič, ki je bil star 42 let, oženjen, brez otrok in že delj časa brezposeln, se je skušal obesiti že v nedeljo, a mu je takrat žena to še preprečila. Zanimivo pa je, da se je lani obesil tudi njegov brat in že prej tudi neki drugi sorodnik. Nagnjenje k samomoru je tako najbrže že v krvi Beličevih.

### Velika vrtnarska razstava na IV. Mariborskem tednu

Znano je, da je bilo vrtnarstvo v Mariboru že pred vojno zelo razvito, saj so bile naše vrtnarske specialitete svetovno priznane. Tako so mariborski vrtnarji s svojimi pridelki prišli tudi na takratne svetovne trge, kakor na Dunaj, v Gradec, Budimpešto in drugam. Pa tudi po vojni je ostalo vrtnarstvo v Mariboru na zelo visoki stopnji, kljub temu, da se je moralo preorientirati, kar so pač posledice časovnega toka. Že vsakoletne vrtnarske razstave na Mariborskem tednu so številne obiskovalce prepričale o visoki kvaliteti mariborskih vrtnarskih pridelkov, kar bomo mogli spoznati zlasti na letošnjem IV. Mariborskem tednu, ker bo vrtnarska razstava prirejena v mnogo večjem obsegu kot doslej. Poleg mnogih mariborskih agilnih zasebnih vrtnarskih podjetij, se bo na tej razstavi uveljavila tudi vrtnarija Mestnega olepševalnega društva, ki oskrbuje vse javne nasade v Mariboru.

**Poroke.** Pretekli teden so se v Mariboru poročili: delavec Aleksander Prinčič in sobarica Marija Juhova, čevljarški pomočnik Ivan Hauptman in delavka Angela Vohlova, delavec Jožef Žunko in viničarjeva hči Genovefa Breznikova, železničar Anton Vavpotič in Ana Breznikova, učitelj Vladimir Lorber in učiteljica Marija Dominkuševa, železniški delavec Jožef Lah in delavka Angela Soršakova, ravnatelj Anton Mišič in posestniška hčerka Karolina Plemiljeva, trgovski pomočnik Štefan Grmovšek in zasebna uradnica Vera Jerinova, gostilničar Konrad Horvat in gostilničarka Ivanka Plohlava, učitelj Stanislav Prinčič in hči trgovca Ana Radmanova, inženjer Zdenko Počkar in suplentka Maleta Pirčeva, mehanik Bogomir Kugler in posestniška hčerka Katarina Lesjakova, šofer Ivan Miklavc in šivilja Ana Pogorečeva. Bilo srečno!

**Ljudsko gibanje.** Pretekli teden je bilo v Mariboru krščenih 34 otrok, in sicer 16 fantkov in 18 punčk. Smrt pa je pokosila 80letno posestnico Alojzijo Ferkovo, 70-letno posestnico Josipino Kotnikovo, 33-letno Genovefo Hafnerjevo, ženo grobarja Marijo Kocbekovo, posestnika Iv. Peršona, zasebnico Evo Slaničovo, železničarja Alojzija Grošlja, zasebnico Marijo Wetherjevo in železničarja Jakoba Cvirna.

**Stavka v Šoštanj končana.** Po prizadevanju banske uprave, okrajnega glavarstva in Delavske zbornice je bil včeraj med stavkajočim delavstvom in vodstvom tovarne za usnje Woschnagg v Šoštanju dosežen sporazum tako, da so se delavci zopet vrnili na delo.

**Šahovski turnir v Beogradu.** Kot smo že včeraj poročali sta v četrtem kolu remizirala Pirc in Kostić. Nadaljnji rezultat v 4. kolu so bili naslednji: Vuković je premagal Bröderja, partija med Filipovičem in Petrovičem se je končala remis, ostale partije pa so bile prekinjene. Stanje po 4. kolu je takole: Pirc 3, Kostić, dr. Trifunović 2 in pol (1), König, Šrajber, dr. Astaloš, Nedeljković 2 (1), Vuković, Petrovič, Bröder 1 in pol, Tomović 1 (2), Tot, dr. Drezga 1 (1), Filipovič 1, dr. Kalabar, Avirovič pol (1). Včeraj se je odigralo peto kolo in je Kostić premagal Tota, Vuković pa dr. Astaloša. Remizirala sta Filipovič in Petrovič

Avirovič in Tomović, Šrajber in Trifunović. Ostale partije so bile prekinjene, oziroma se še niso končale.

**Službeni list** banske uprave dravske banovine objavlja v svoji 55. letošnji številki: Ukaz o sklicu senata; ukaz o sklicu narodne skupščine; znižanje obrestne mere za hranilne vloge pri Državni hipotekarni banki; odredbo in pojasnilo glede tečaja 7% nega stabilizacijskega posojila v zlatu iz leta 1931.; popravek v pravilniku za izvrševanje javnih del; pristop Južnoafriške unije, Belgije in Španije k bernski konvenciji za zaščito literarnih in umetniških del; objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin; izpremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine in razne objave iz »Službenih novic«.

**Zamenjava novčanic.** Narodna banka obvešča lastnike novčanic po 10 Din, izdane Narodne banke kraljevine SHS (amerikanske) in novčanic po 5 Din, izdane Narodne banke kraljevine Srbije, da poteče rok za zamenjavo teh novčanic, ki je bilo o njih svoj čas objavljeno, da bodo odstranjene. 18. julija t. l. Po tem roku prenehajo te novčanic kot za konito plačilno sredstvo in Narodna banka jih ne bo več zamenjavala. Zaradi tega se lastniki teh novčanic pozivajo, naj do tega roka predložijo te novčanic pri kateremkoli zavodu te banke v zamenjavo. Ta poziv objavlja Narodna banka ne le v interesu lastnikov teh novčanic, marveč tudi zaradi pravilnega delovanja novčaničnega obtoka.

**Poštna hranilnica v maju.** Hranilne vloge so v Poštni hranilnici narasle v juniju za 8,9 na 792,7 milijona dinarjev. Število vlagateljev je naraslo za 3820 na 336.843. Število čekovnih računov se je povečalo za 114 na 24.969. Promet se je v primeri z majem znižal od 5190,9 na 5134,7 milijona dinarjev. Skupno so dosegle vse vloge v Poštni hranilnici že vsoto 1900 milijonov dinarjev.

**Vozne olajšave za potovanje na Oplenac.** Prometni minister je odredil, da velja dosedanja vozna olajšava, namreč dve tretjini normalne vozne cene za poto 50 oseb od 20. julija za potovanje v skupinah že po najmanj 20 oseb.

**Nove mednarodne telefonske relacije.** Prometno ministrstvo je dovolilo, da se otvori splošni telefonski promet med Jugoslavijo in Francijo. Taksa odvisi od oddaljenosti mesta, s katerim se govori. Prav tako je odprt telefonski promet na progi Črna pri Prevaljah Labud.

**Trgovska pogodba z Grčijo.** Trgovski dogovor, sklenjen z Grčijo lani, poteče 1. avgusta. Ker sta se obe vladi sporazumeli, da bosta spremenili ta dogovor, se bodo pogajanja v ta namen pričela te dni pri nas. S tem dogovorom mislijo urediti tudi aktualna vprašanja izmenjave blaga med obema državama in vprašanje tujkega prometa.

**Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Grčijo** se bodo pričela 17. julija t. l. v Beogradu in se bodo nadaljevala na Gorenjskem.

**Koliko stanejo zločinci v dravski banovini.** V proračunskem letu 1933-34, ki velja od 1. aprila do 31. marca, je bilo v dravski banovini plačanih po statistiki o izdatkih za kriminal, za pričnine, za honorarje izvedencem, za komisijske ogleda, za sodne obdukcije in za prehrano jetnikov 2.507.205 Din. Samo za prehrano jetnikov je bilo izdanih 1 mili-

jon 453.286, in sicer računajo za prehrano enega jetnika 7 Din na dan.

**Preozke ulice.** V Mariboru nimamo tesnih ulic samo tam, kjer branijo razširitev hiše, ki bi jih bilo treba šele odkupiti in podreti, ampak marsikje tudi tam, kjer ni hiš, ampak stoje sedaj le prazne stavbe, parcele ali vrtovi. Tako je n. pr. spodnji del Tattenbachove ulice med Vošnjakovo in Cvetlične ulice absolutno preozek za sedanji promet, isto pa velja tudi za del Cvetlične ulice med Tattenbachovo in Prečno ulico in za druge dele raznih ulic. Ker ožijo tu ulice le nezazidane parcele, bi bila nujno potrebna razširitev mogoča pač brez posebnih težkoč, zato apeliramo na mestni gradbeni urad, naj se čimprej loti tega perečega vprašanja.

**Pojasnilo.** K »opozorilu« tukajšnjega »Udruženja sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev«, objavljenem v »Večerniku« dne 10. t. m. in »Jutru« dne 11. tm., ugotavlja podpisano vodstvo: Pravila »Udruženja sadnih izvoznikov Dravske banovine« je banska uprava v svojem rešenju z dne 13. junija 1935 pod št. II. 14696/2 potrdila in odobrila. S tem je postavljeno delovanje in poslovanje omenjenega udruženja na zakonito podlago. Obenem pripominjamo, da se je »Udruženje sadnih izvoznikov Dravske banovine« ustanovilo »spozumno« s Kmetijsko družbo in Gospodarsko zvezo ter da ima z oblastvi najzivejšje stike. Udruženje sadnih izvoznikov je ustanovljeno na društveni podlagi kakor so vsa zadevna združenja za isto stroko osnovana v naši državi, razen tukajšnjega Udruženja sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev. Radi tega je navedeno »opozorilo« »Udruženja sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev« povsem neumestno, brezpredmetno in ga je mogoče razumeti le iz konkurenčnih razlogov, ki temu ali onemu morda niso po volji. Morda pa bi se objavljeno »opozorilo« nanašalo zlasti na tiste sadne trgovce, ki posedujejo sicer obrtne liste, ki pa dosedaj še niso mogli in tudi ne morejo na svoj lastni račun ali lastno ime izvažati. Ugotavljamo, da takšnih članov Udruženja sadnih izvoznikov nima. Sadni izvoznikarji naj se v svojih zadevah obračajo izključno na Udruženje sadnih izvoznikov Dravske banovine, Maribor, Aleksandrova c. 12. — Vodstvo »Udruženja sadnih izvoznikov Dravske banovine« v Mariboru.

**Lepi uspehi »Udruženja sadnih izvoznikov«.** Na intervencijo omenjenega združenja, ki kaže v zaščiti svojega članstva izredno agilnost, so se storili pri merodajnih činiteljih vsi potrebni koraki v zadevi izvozniskih interesov. Tako je bivši min. g. I. Mohorič interveniral pri Narodni banki v Beogradu zaradi ureditve nemškega kliringa, pri »Prizadu« pa glede kontingentov. Narodna banka je pristala, da odkupi 1 italijanske kliringe po 1½%. Tudi je prišlo obvestilo, da nemška vlada ne podeli kontingentov pred koncem meseca julija, pač pa se je posrečilo referentu pri »Prizadu« dr. Nemcu doseči kontingente z Nemčijo za 50 vagonov v razsutem stanju, in sicer za mesec julij, tako da je podano jamstvo, da se izvoz ne bo zadrževal ali zavlačeval kakor je bilo to lani.

**V vojaško godbeno šolo v Vršču** bo letos sprejetih 50 gojencev iz meščanstva. Sprejemni pogoji so razvidni iz Službenega vojnega lista in pri poveljstvih pristojnih vojnih okrožjih in na vseh orožniških postajah.

**Združenje gostilniških podjetij v Mariboru** poziva vse svoje članstvo, da se udeleži pogreba gospe Ivanke Majerjeve soproge tovariša restavraterja Toma Majerja, ki se vrši v soboto, dne 13. tm., ob četrt na 17. uro na Pobrežju. Zbirališče na pokopališču. Uprava.

**Pripravljalni mestni odbor** Združenja upokojenih častnikov in vojaških uradnikov v Mariboru vabi vse upokojene gg. častnike in vojaške uradnike k ustanovnemu občnemu zboru, ki bo v nedeljo, dne 21. julija 1935 ob 10. uri v igralni sobi na terasi hotela »Orel«.

**Večerni promenadni koncert** bo v soboto 13. t. m. od 20.30 do 22. ure v Mestnem parku. Igrala bo godba »Drava« pod taktirko kapelnika g. Žekarja.

## KINO

### GRAJSKI KINO

Danes zadnji dan

## PEER GYNT

po istoimenskem romanu slavnega Henrika Ibsena. V glavni vlogi Hans Albers. Krasen film. Naš kino je prijetno hladen, zato si ogledajte ta film. Pride »Bosamba« senzacionalno velenje iz afriške džungle. — Zelo znižane cene.

**St. Ilj v Slov. goricah.** Tukajšnja prostovoljna gasilska četa priredi v nedeljo 14. t. m. v restavraciji g. Baumana pri kolodvoru svojo običajno letno veselico z godbo, plesom, srečolovom itd. Čisti dobiček prireditve je namenjen nabavi prepotrebne gasilne opreme. Ker so zveze z vlaki zelo ugodne, so vabljeni zlasti vsi Mariborčani, ljubitelji meje, gasilstva in dobre kapljice, za katero bo preskrbljeno.

**Izlet v Reko.** Sokol Hoče priredi v nedeljo, dne 14. VII. t. l. izlet v Reko, kjer bo na vrtu g. Ljube Lebe veselica z razno zabavo. Začetek ob 15. uri. Vabimo vse izletnike, da pohite ta dan pod zeleno Pohorje ter se razvedre v prosti naravi. — Zdravo!

**Radio Ljubljana.** Spored za soboto 13. t. m. Ob 12: venčki slagerjev na ploščah; 12.45: poročila, vreme; 13: čas, obvestila; 13.15: vesele popevke od blizu in daleč na ploščah; 14: vreme, spored; 18: radio-orkester; 18.45: zunanepolitični pregled, predava dr. Jug. 19.10: čas, poročila, vreme, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20: pester večer, sodeluje akademski pevski kvintet in radio-orkester, plošče; 21.30: čas, poročila, spored; 22: zabaven večer. Konec ob 23. uri.

**Ne podpirajte delamržeze!** Mariborska mestna policija je včeraj aretirala 8 potepulov, ki so se po Mariboru klatili brez dela ter nadlegovali razne humanitarne ustanove za podpore. Ob tej priliki opozarja mestna policija, naj občinstvo ne podpira delamržeze, ki so se zlasti v zadnjem času priklatlili z dežele.

**Pri kopanju se je utopil v Muri v bližini ceršaske tvornice** lepenke 24-letni orožnik Nikola Bezbradica iz St. Ilje. Trupla še niso našli.

**Nesreča ne počiva.** Med delom je prišel po nesreči 32-letni v Kurilniški ul. stanujoči Ivan Jurhar z desno med zobovje krožne žage, ki mu je odtrgala tri prste. Poškodovanega so mariborski reševalci prepeljali v bolnišnico.

**Dve nezgodi.** Predvčerajšnjim si je pri padcu zlomila levo nogo 42letna v Betnavi stanujoča žena skladiščnega mojstra Antonija Mallyjeva. Včeraj je pa pri delu padel z lestve slikarski pomočnik Fric Sorko. Poškodovan si je desno roko in nogo. Oba poškodovanca se zdravita v tukajšnji bolnišnici.

**Nezaželen obisk** je imela žena inž. Savška, stanujoča v Studenicih pri Poličanah. Neznani tatovi so vlomili v stanovanje ter ji odnesli razne stvari in druge predmete v skupni vrednosti okrog 1500 Din.

**Nepoštena služkinja.** Pri posestnici Jožefini Magdalencovi je nekaj dni služila 23-letna Marija D. Čez 4 dni pa je zapustila službo brez vsakega slovesa, a s seboj je vzela razno obleko in posteljino, tako da ima gospodinja nad 1000 Din škode.

**Nepoznan ljubitelj kokoši** je ukradel posestniku Francu Ploču na Vukovskem vrhu 8 kokoši. Ploč je tatvino prijavil orožnikom, ki poizvedujejo za tatoma.

**Ribiški čoln so ukradli** neznan tatovi kolarju Ant. Podkrižniku. Čoln, ki je 5 m dolg, je bil privezan na Pristanu.

**Trg za ribe.** Na današnjem trgu za ribe je bilo 73 kg rib. Cene so bile naslednje: sardele po 12 do 14 Din, ciple po 24 Din, postrvi 34 Din, 3 kg pa je bilo tudi rakov in so jih prodajali po 20 Din kilogram.

**Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje.** Davi ob 7. uri je kazal toplomer 26,7 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 13,1 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 18,2 stopinjah 741,8, reduciran na ničlo pa 739,6; relativna vlaga 70; vreme je jasno in tiho; vremenska napoved ne napoveduje nobene bistvene spremembe.

## Pred gradnjo novega sanatorija v Mariboru

VPRAŠANJE OBSEGA IN UREDITVE. ALI BO DOLOČENA VSOTA ZADOŠTOVALA? ZASLUGE DRUŠTVA ZASEBNIH IN AVTONOMNIH NAMEŠČENCEV.

Od početka bi obsegal sanatorij kirurško in interni oddelki, pozneje naj bi se v naslednjih etapah dograjevanja priključili še očesni, ušesni in ginekološki oddelki. Poslanstvo te nove socialne ustanove naj bi torej bilo postavljeno na čim širše osnove. Obenem naj bi pa nova stavba s svojo prijazno in prijetno zunanjostjo, ki ne sme biti šablonsko-kasarska in bolnišniška, zbuja pri nege potrebnih zasebnih nameščencih neki poseben počutek domačnosti in prijetnosti. Tudi te okoliščine so v svojih psiholoških posledicah nemajhne važnosti.

Spričo tega je pojasnjeno tudi vprašanje, ki bi se moglo sprožiti, da se prevzame že kakšen obstoječi sanatorij, ki naj se pozneje preuredi in preadaptira. Primer Šlajmerjeve vile v Ljubljani je pokazal, da ni bila ta odločitev posrečena ter je bilo treba tolikšne prezidave in preurejevanja, da je v te namene šlo toliko stroškov, kakor ni nikdo pričakoval.

Osnovna obravnavanja pa se sučejo okoli denarja. Pokojniški zavod je dovolil Trg. bolniškemu in podpornemu društvu posojilni znesek 3.000.000 Din. Čim je prišlo do tega sklepa, se je takoj pričelo tretirati to vprašanje s staljša dveh možnosti: ali so dovoljeni trije milijoni minimum ali maksimum. Po doblih informacijah prodira spoznanje, da bi bila vsota treh milijonov dinarjev premajhna, ako naj bi se postavil v Ma-

riboru zares moderen in reprezentativen sanatorij, ne pa kakšna ponesrečena kočica, ki bi že čez nekaj let postala pretesna in bi ne mogla ustrezati tekočim potrebam. Trije milijoni dinarjev morejo biti torej samo minimum, ki tvori podlago za primeren pribitek, ki se bo pokazal kot nedvomno in nujno potreben. — Računati je treba, da bo treba primakniti še najmanj milijon dinarjev. Številčna moč organiziranega zasebnega nameščentva v Mariboru, ki ima v Društvu zasebnih in avtonomnih nameščencev svojega najmočnejšega in najzanesljivejšega garanta svojih pravic in svobod, ter njega stanovska zavednost pred stavljata pričakovanje, da ne bo pri potrebnem zvišanju zadevnega kredita nikakršnih težav ali pomislekov. Maribor to zasluži!

Realizacija načrta za zgraditev novega sanatorija zasebnih nameščencev v Mariboru je tik pred uresničenjem. Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev, ki je dajalo k tej hvalevredni iniciativi največ pobude in ki daje sedaj tudi najživahnejšega pospeška, si je nadelo nalogo, da mariborskemu zasebnemu nameščentstvu ter onemu iz področja bivše mariborske oblasti čimprej zagura moderen sanatorij, kjer si bo v naporih svojih poklicnih dolžnosti izgarano in preutrujeno zasebno nameščentstvo lahko učinkovito opomoglo.

Mariborski občan.

## Sto milijonov združnikov

LETOSNJA PROSLAVA MEDNARODNEGA ZADRUŽNEGA DNEVA PO VSEM SVETU.

Preteklo nedeljo so združniki vsega sveta proslavljali 13. mednarodni združni dan (ponekod, kakor n. pr. v Mariboru, se je iz tehničnih razlogov to zgodilo že ali v petek ali v soboto), in na vseh velikih združniških manifestacijah so združniki sprejeli resolucijo, ki pravi:

»1. 100 milijonov združnikov, združenih v okrilju Mednarodne združne zveze, ponovno potrjuje svojo neomajno vero v načela, ki so ideal in osnova združnega gibanja. 2. Odprta vrata so pri stopanju novih članov, brez ozira na plemo, narodnost, barvo kože ali vero, so osnovno bistvo gibanja, in samouprava in svobodni razvoj sta bistveni pogoji za njegov obstanek; služba skupnosti namesto osebnega profita ni le završni kamen, ampak tudi temelj gospodarske organizacije združnega gibanja in njegov najvišji cilj. 3. Združniki naglašajo svojo sigurnost v nedvomno nadmočnost združnega gospodarskega reda, kojega od-

pornost se je jasno pokazala v krizah, ki so tekom zadnjih 10 let izpodkopale celo gospodarsko življenje. Združniki so prepričani, da samo splošna primena združniških načel lahko pospeši in svetu trajno zagura povratak prosperitete. 4. Mednarodno združno sodelovanje je pogoj za odpravo množičnih zaprek, nastalih po vojni, ki preprečevajo svobodni promet med narodi in državam in uplivajo razdiralno na edinstvo in solidarnost svetovne rodbine narodov. 5. Združniki vsega sveta se združujejo v nameri, da bi dali izraza svoji želji za mirom. Zahtevajo zagotovitev miru kot edino primerno podlago za kulturno življenje in blagostanje človeštva.»

Tako je preteklo nedeljo spregovorila stomilijonska armada združnikov vsega sveta. Spregovorili so v imenu svojim in svojih rodbin, torej v imenu svojih 500 milijonov duš, četrtine prebivalstva vsega sveta, ki je danes že organizirana v

veliki združni armadi. Stomilijonska armada je ponovila trinajstič slovesno zaoblubo, da hoče ostati zvesta združnim idejam in se boriti za njihovo razumevanje in za njihovo končno zmago, ki naj prinese človeštvu združni socialni red v duhu pomirjenja vseh narodov med seboj. Združništvo v pravem in polnem smislu besede je socialna šola svoje vrste. Je sinteza dobrih strani kapitalizma i socializma. Ni mu ne nasilja ne političnih sredstev. Združništvo vrši socializacijo gospodarstva, ob spoštovanju privatne lastnine, polagoma in mirnim putem, brez birokratizma. Združništvo vzgaja ljudi, da v združni pomagajo sami sebi, ko pomagajo drugim. Ogromna je že danes sila in moč združne organizacije. V okrilju Mednarodne združne zveze je — kakor že omenjeno — organiziranih 100 milijonov združnikov vsega sveta. Mednarodni urad dela je izdal statistiko, po kateri je na vsem svetu 166 milijonov združnikov. V naši državi je v okroglo 8200 združnih organiziranih 1.007.790 združnikov, 34% celokupnega prebivalstva države! To je sila!

Ponavljam, kar sem že ponovno povdaril: združništvo se na svoji zmagovitosti poti z ničemer ustavi ne da. Slabi računari in še slabši poznavalci razvoja gospodarskih prilik so oni, ki še vedno vztrajajo v nasprotni veri. Ni dvoma, da je tudi v združnem gibanju nastalo — bodisi zaradi nesposobnosti, bodisi zaradi spekulativnosti, bodisi ker se je hotelo zdravo idejo izkoristiti v politične ali osebne namene — mnogo nezdravega in tudi gnilega. A ideja sama je tako silna, da taki dogodki gibanja niso mogli zadržati na njegovem pohodu. Povsem naravnim putem je pokret sam izločil vse takšne nezdrave izrodke in se bo tako zgodilo tudi v bodoče. Vse zdravo pa ostane in se razvija v korist vsem narodom, vsemu človeštvu.

V tem znamenju smo tudi slovenski združniki, ki v združnem pokretu niti v naši državi niti na svetu ne stojimo na zadnjem mestu med narodi, proslavljali 13. mednarodni združni dan. . . .

V — S —

## Ptuj

Vojaške vaje na Dravi. Štab pontonirskega bataljona v Ptuj razglašja, da se bodo od julija do konca oktobra t. l. vršile na Dravi vojaške vaje, in to na prostoru med obema mostoma ter do 500 metrov niže ležečega železniškega mosta. — Obveščajo se vsi splavarji in druge prizadete osebe, da je na označenem prostoru prepovedana vsaka plovba po Dravi, in sicer: v mesecu juliju od 6. ure zjutraj do 12. ure in od 15. ure (3. ure) do 20. (8.) ure zvečer. Od 12. do 15. ure je plovba po Dravi na označenem mestu prosta. — V avgustu in do konca oktobra t. l. je zabranjena vsaka plovba od 6. ure zjutraj pa do 20. (8.) zvečer. Straža bo postavljena 1500

metrov nad mostom na desnem bregu Drave in bo imela rdeče-belo signalno ploščo. — Splavarji in druge osebe, ki se bavijo s plovbo, morajo na to znamenje pristati najmanj na 300 metrov. Ker se bodo od 1. avgusta dalje vršile tudi nočne vaje, se od 11. (9.) ure zvečer do 2. ure zjutraj na tem prostoru prepoveduje splošni vsak promet in se posebnih straž ne bo postavilo. — Vsi prizadeti se opozarjajo, da v primeru nesreče ali škode nosijo vso odgovornost sami, oziroma one pravne osebe, na katerih račun se je plovba vršila. — Ob nedeljah se vaje ne bodo vršile in je ta dan plovba prosta.

Nezgoda. Hudo se je ponesrečila 22-letna Greta Nekola, vlagalka v tiskarni Blanke v Ptuj. Pri delu je dala levo roko v tiskarski stroj, ki ji je kost na levem palcu zdrobil in ji popolnoma zmečkal vse zapestje. Nesrečnica se zdravi v ptujski bolnišnici.

Kino. V soboto, dne 13. t. m. ob 20. uri in v nedeljo, dne 14. t. m. ob 18.30 in 20.30 uri se predvaja film »Mamica, otrok moj«. Kot dodatek Foxov in Paramountov tehnik ter kulturni film ZKD.

Samomor mladega dekleta. Nad svojim mladim življenjem je obupala še komaj 21letna Helena Kristovičeva, hči posestnika v Pristavi pri Sv. Barbari v Halozah. Na podstrešju svojega stanovanja se je obesila. Ker so jo pogrešali v hiši, so jo šli iskati in jo našli visoko na podstrešju. Vrv so takoj prerežali in skušali z umetnim dihanjem, vendar je že bilo prepozno, ker je bila že mrtva. Vzrok nepremišljenega koraka ni točno znan, domneva se pa, da je izvršila samomor v hipu duševne zmedenosti radi nesrečne ljubezni.

Uradne ure pri okrajnem sodišču. Za čas sodnih počitnic, to je do 15. avgusta t. l., so pri tukajšnjem okrajnem sodišču nedeljene uradne ure, in sicer od 7. do pol 14. ure. Vložnice je odprto ob delavnikih od 7. do pol 13. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. ure.

Selem za prašiče v Ptuj. V sredo, dne 10. t. m. je bil zaradi hude vročine in obilnega poljskega dela slabo založen, kupčija pa je bila še slabša. Prignali so 110 ščetinarjev, od teh so jih prodali komaj 35. Povprečne cene so bile naslednje: pršutarji 4.50 do 5.50 Din, plemenske svinje od 4 do 5 Din, debelih sploh ni bilo, prašiči stari 6 do 10 tednov so se pa prodajali po kakovosti od 30 do 70 Din za komad.

## Sport

Odbor za delegiranje sodnikov pri OOLNP. službeno. Nedeljsko pokalno tekmo SK Rapid mladina : SK Svoboda mladina sodi g. Senica, pokalno tekmo ISSK Maribor mladina : SK Železničar mlad. pa g. Kopic. Poverjenik.

Celjski Atletiki v Mariboru. V nedeljo 14. t. m. bo v Mariboru gostovalo moštvo celjskih Atletikov, ki bodo dopoldne ob 10. nastopili v prijateljski tekmi proti SK Železničarju.

D. B.:

## Križev pot ljubezni

Če Tone vidi Sonjo, mu srce zaigra v vseh možnih akordih najsajšega, kar ima mlad človek — občudovanja in ljubezni. Ampak je Sonja res lepo dekle, za Toneta najlepša in najsajša, kar jih je kdaj poznal. In kar je glavno: Sonja ima smisel za vse, kar je tako blizu njemu. To je mnogo in Toneta še bolj priklepa na njo. Do sem bi bilo vse lepo in v redu, smola je samo, da Sonja ne mara zanj. Ljudje sicer tega ne vedo in tudi vedeti jim ni treba, ker si mislijo, ko ju vidijo skupaj na ulici, v kavarni, parku: kako lep in srečen par. Nič zavisti ni v tem, ko si kaj takega mislijo o dveh vedno nasmejanih ljubljencih.

S Tonetom pa je tako: tisočkrat je že Sonji izpovedal svojo vročo ljubezen in že tisočkrat je dobil isti odgovor: »Pusti take neumnosti!« Potem je sklenil, da jo bo zvečer ob večernih vratih poljubil. Morda jo s tem omehča. Pa je bilo vse kot zakletje. Ali je prav tisti čas slonela na oknu njena mama, ali je bil kje blizu policaj, ali pa je bilo slovo tako kratko, da še poštenega »Na svidenje« ni utegnil izreči. Ko je ob takih večerih stopal proti

domu, se je ukvarjal z najtemnejšimi mislimi: vzel si bo življenje. In je že bil v duhu na svojem pogrebu. Krsta je bila pokrita z vencem, med njimi je tudi bil Sonjin, šef mu je ganljivo govoril v slovo. Ko je ležal v črni jami, je pristopila Sonja in se zgrudila ob grobu ilite: »Moj zlati, ljubljeni Tone . . . Tu je bilo konec Tonetovih misli in skoraj glasno si je rekel: »Prav ji je sedaj.«

In koliko se je Tone trudil, da bi bil čim bolj po godu Sonji in da bi se ji prikupil! Kupil ji je to in ono, a ni nič pomagalo. Sonja je darila sprejemala, ga koketno pogledala in dejala: »Tone, ti si res dober prijatelj«. Od takrat je Tonetu beseda »prijatelj« zoperna, lepše bi mu zvenelo, če bi mu rekla, da je baraba, lump ali kaj podobnega. Ampak prijatelj je kruta beseda, ki v zaljubljenem človeku poruši na mah vse.

Najhujše pa je, da ni Sonja dobra in prijazna samo z njim. Okoli nje se suče še toliko moških, Sonja se jim nasmiha, jim pomežikuje še bolj kot njemu. Le kdor je bil kdaj nesrečno zaljubljen, bi imel razumevanje za vse muke, ki jih je moral pretrpeti ubogi fant. Ko je sedel z njo v kavarni in je Sonja koketirala sedaj s tem, sedaj z onim, se je

nervozno premikal na stolu, vrgel sladkor namesto v kavo v vodo, vtaknil gorčič del cigarete v usta in podobno, kar se pač v takih primerih dogaja.

Pred dnevi je popeljal Tone Sonjo na ples. To ni bilo lahko. Najprej je moral k njeni materi, kjer je Sonja zopet zatrjevala, da je Tone njej najboljši prijatelj, na katerega se mama lahko zanese. Potem je prišel na vrsto oče, ki je bil bolj nepopustljiv. Fanta je najprej premeril od nog do glave (kako je to ponižujoče za mladega človeka), se po ovinkih prepričal, če fant morda nima kakih slabih namenov (nesramnost!) in končno izrekel svoj merodajni: da.

Tone si je obetal od plesa mnogo. Če že ne več, vsaj nekaj blaženih ur ob Sonji in zvokih opojne glasbe, ko bosta drsela po gladkem parketu. A je prišlo drugače.

Sicer je bilo vse, kot si je zamišljal Tone. Sonja je bila v krasni toaleti, godba odlična, parket gladek, samo ljudi je bilo preveč. Posebno takih, ki niso bili po godu njemu. Kavalirjev je bilo na pretek in to izkušenejših od njega. Če že gre človek na zabavo ne sme biti pretanko čuten, to je moral uvideti tudi Tone. Žal,

da prepozno. Ko se je ples bližal koncu in je bila razposajenost na vrhuncu, je prišlo do škandala. Tone je moral med plesom Sonjo prepustiti drugemu kavalirju. Ko je med plesom dotični kavalir hotel nasiloma poljubiti Sonjo, je Tone stopil k njemu in mu prisolil zausnico, da je prenehala godba in da so obstali pari. Kavalir zausnice ni vrnil. Pozval je Toneta na vrt. Kaj se je tam dogodilo, je zavito v tajno. Dejstvo je, da se je Tone vrnil v dvorano s raztrganim smokingom in brez kravate, dotičnega kavalirja pa so videli naslednji dan udeleženci plesa z obvezano glavo.

Sedaj prištevata Tone in Sonja ta dogodek med najlepše dni življenja. In to upravičeno. Ko sta se vračala s plesa, ob slovesu pred večnimi vrati ni bilo na oknu mame, ni bilo nikjer policaja in Tone je poljubil Sonjo. A ne samo enkrat. Vrstil se je poljub za poljubom, skoraj v neskončnost. Glavno pa je bilo, da Sonja tokrat ni rekla: »Pusti to neumnost«. Ne! Oklenila se ga je in dejala: »Tone, ti si pravi fant. Kako te ljubim«.

Vidite, kako je muhasta ta presneta stvar z ljubeznijo.

MARIJ SKALAN

ROMAN

# Sida Silanova

»Uboga moja mama! In tega mi nikoli nisi povedala.«

»Nisem ti hotela ubiti mladih iluzij; preveč sem te ljubila.«

»In potem? Se vajino razmerje ni nikoli več spremenilo?«

»Nikoli. Ali pa — ustalilo se je. Po burjah in viharjih tistih dni strtih sil in upov se je zlomila tudi telesna moč mojega telesa. Zbolela sem in bila trdno prepričana, da mi ni več pomoči. Kadar sem mislila le nase, sem si iskreno želela smrti, ki bi mi bila dobrotna odrešiteljica, kadar je pa vstala v meni tvoja podoba, sem se znova oklenila življenja. Hotela sem živeti vsaj še tako dolgo, da dorasteš in najdeš svojo dokončno pot. Želela sem ti biti varuh in kašipot in prestala sem vse bolezni. Ne do konca. Tik pred viškom cilja so moje moči opešale.«

Nov napad suhega kašlja in bolečine je zadržal besede bolnice. Ko je nadaljevala, je bil njen glas še bolj tih in votel.

»Kakor pravi Prešeren »Podplat je koža čez in čez postala«, tako je postala podplat tudi moja duša. Iz obupnih za-

letov se je razvila tiha otopelost brez veselja, brez upov, a tudi brez večjih bolečin. Vdala sem se v usodo, umeknila se vase. Tako sem preživela več ko petnajst let svojega življenja v zakonu s tvojim očetom. Tako si me spoznala, ko si namerila prve korake v svet.«

»Da... A nikoli te nisem razumela. Bila si mi nerazrešljiva uganka.«

»Ker nisi vedela tega, kar veš sedaj. On se ni dosti brigal zame; postala sem mu del doma, kakor stara Matilda ali kuharica Helena. Živel je, kakor da me ni, a tudi jaz mu nisem več stopala na pot; pustila sem ga, naj živi kakor hoče, in živel je. Toda to še ni vse, kar sem ti hotela povedati. Tistega, kar me je vedno najbolj težilo — ne zaradi mene, zaradi tebe, dete moje — ti še nisem povedala. Morda boš dejala, da je praznoverje, neumna domišljija zagrejenih bolnice. Mogoče je to tudi v resnici, a zlasti zadnje čase sem vedno bolj prepričana, da so Silanovi in vse kar je z njimi v zvezi obsojeni v pogubo in prekletstvo.«

»Silanovi in vse, kar je z njimi v zvezi? Zakaj?«

»Morda ni prav, da ti povem, kar sem nekoč izvedela iz vira, ki je lahko resničen, lahko pa tudi ne. Silanovi niso Štarcerci. Njihov izvor je Ziljska dolina na Koroškem in ime Silan je najbrže potvorjeno iz prvotnega Ziljana al Zilan. V Hrušnico se je priselil tvoj pokojni stari oče pred približno šestdesetimi leti, se tu oženil s hčerjo nekega trgovca, ustanovil lesno industrijo in trgovino ter rasel v bogataša, kakršnega so ga poznali ob smrti leto dni po moji poroki. S Koroškega je prinesel — tako pripovedujejo — veliko denarja, čeprav so bili Silani v Šmohorju, od koder so prišli, navadni gozdarji in kočarji. Leto dni pred njihovo priselitvijo v Hrušnico, je izginil v gozdovih na Dobraču bogat italijanski lesni trgovec. Nihče ni nikoli izvedel, kaj se je z njim zgodilo: toda gozdarji tam so si šepetali na uho, da so ga zadnjič videli v spremstvu starega očeta mojega moža, tvojega pradede...«

»In...«

»Da ga je Silan ubil, oropal in vrgel v prepad...«

Sida je vztrpetala, prebledela in planila kvišku:

»Naše bogastvo naj bi bilo torej zgrajeno na ropu in umoru?«

»Tako se je govorilo, Morda ni res. Kaj vse se ne govori. Skoraj okoli vsake premožne rodbine se plečejo take in

podobne govorice, ki so lahko tudi čisto izmišljene. Bojim se samo, da te niso, da je ljudski glas glasnik strašne resnice. O tem me prepričuje grozen smrtni boj mojega tasta, tvojega starega očeta. Že kmalu po moji poroki se mu je pričelo mešati. Kadar ga je napadla blaznost, smo ga morali zapreti v njegovo sobo, kjer je rjul po več ur kakor najstrašnejša zver. Še zdaj me je groza, kadar se spomnim.«

»Je vedel od kod izvira njegovo bogastvo?«

»Moral je vedeti. Dobro se spominjam, kako se je zadnje tedne pred smrtjo bal denarja. Kadarkoli ga je zagledal, je pri besnel in kričal, da se ga drži kri.«

»Strašno... In nisi o tem nikoli govorila z očetom?«

»Nisem si upala. Ob najinem razmerju je bil vsak tak pogovor nemogoč. Takrat je videl v svojih blaznih prividih tudi svojega mlajšega brata, o katerem so dejali, da je odšel po svetu in ne vedo, kje je. Iztegoval je roke proti prikazni in kričal, naj ga pusti in odpusti, saj mu vrne njegov delež krvavih zlatnikov.«

»Kako si si razlagala to?«

»Ne vem. Včasih sem mislila, da tudi izginotje njegovega brata ni moglo biti čisto naravno.«

(Se bo nadaljevalo)

## Muha, ki je zasnužnila afriško ženo

MRČES JE UNIČIL AFRIŠKO ŽIVINO, KATERE DELO MORAJO SEDAJ OPRAVLJATI ŽENSKE.

Dremavica je malokomu znana, saj je njena domovina Afrika in se navadno pojavlja samo pod žgočim afriškim solncem. Tam je ta za nas eksotična bolezen morilka zamorskega rodu. Neki nemški poročnik afriških razmer je napisal, da bi oni, ki bi znal iztebiti dremavico in muho, ki jo nazivajo tse-tse, rešil afriški problem.

Dremavico povzroča krvni zajedavec trypanos soma gambiese, ki ga prenaša na človeka samo v Afriki živeča muha glosina palpalis. Dremavica gre enaka pota kakor malarija. Pokrajine, kjer je ta muha najbolj razširjena, so prav za prav gnezdišča dremavice.

Začetek bolezni ni nič kaj vznemirljiv: najprej otečejo vratne žile, česar pa človek navadno niti ne opazi. Pozneje prične nastopati vročina z glavobolom in omotico. V teku 6 do 9 mesecev bolnik znatno oslabi, obraz mu je ves otečen, na telesu se pojavijo otekline in abscesi, zadnja stopnja bolezenskega razvoja pa napade tudi možgane. Bolnik je zdaj razdražen, zdaj docela zbit in medel; včasih ga primejo tudi krči, slednjič se ga pa loti nenavadna zaspanost, po kateri se bolezen imenuje. Spi podnevi in ponoči; vzdrami se le toliko, da použije hrano. Spanec postane sčasoma tako trd, da bolnika ni mogoče več predramiti. Slednjič umre od telesne oslabelosti ali od okužbe možganov in hrbtenice s kakimi drugimi bacili.

Prvotno so bili črnici brz vsake moči proti tem muham. Na misijskih postajah so pomorile vse ljudi. Šele ko so nekatere zainteresirane države poslale v prizadete kraje znanstvene komisije, ki so proučevale življenje te muhe in razvoj dremavice, so se našla prva uspešna sredstva zoper bolezen. Najbolj so se obnešle injekcije arzenikovega preparata, ki zmanjšujejo umrljivost na 77% pri zane-marjenih obolenjih, pri začetnih pa celo na 21%. Vrh tega se je začel boj zoper glosine. Znanstvena raziskovanja so dognala, da se ta muha hrani večinoma s krvjo krokodilov, zato so začeli kar najbolj zatirati krokodile in njih jajca. Dalje se je dognalo, da se najbolj drži na obrežjih, in sicer v senci, pa so v ob-judenih krajih krčili gozdove in gošča-ve. Seveda je boj zoper to muho zdru-žen z ogromnimi tehničnimi težavami.

V prizadetih krajih so se uredile tudi posebne bolnišnice za dremavce. Tu jih smotreno zdravijo, vendar pa to ne gre lahko izpod rok, ker je zdravljenje zelo dolgotrajno.

Ali ta muha ni poglaviti afriški problem samo zaradi človeškega zdravja, v veliko večji meri uničuje dremavici podobna bolezen ugnja ali tse-tse domačo živino. Bolezen povzroča parazit, ki ga prenaša muha, po imenu tse-tse. Posebno napada konje, pse, mačke, ovce, osle, govedo, svinje itd., torej vse koristne živali. Bolezen ima pri živalih podoben potek kot pri človeku. Znana je tudi v Indiji, Indokini in na Filipinih, kjer pa napada le konje, osle, kamele in slone, ne pa govedo. Nekateri strokovnjaki trdijo, da je povzročitelj v sorodu z afriško muho, drugi pa menijo, da se nekoliko razlikuje od nje.

Kaj bi pomenilo za Afriko, če bi se docela ugonobila ta strašna muha z njeno sestrice glosino palpalis? Rešen bi bil v veliki meri gospodarsko-socialni problem afriškega ljudstva. Osvobodena bi bila žena. Popotniki, ki danes potujejo po Afriki, vidi, da moške posedajo v senci, žene pa opravljajo najtežja opravila in še vrhu tega rode otroke. Žena je suž-nja, ker je muha tse-tse uničila govedo in druge ukročene sesalce, ki lajšajo člo-veku trdo delo za vsakdanji kruh. Mož je zmagal nad ženo in jo prisilil, da o-pravlja posle, ki jih drugod izvršuje konj. Ta afriška muha je zasnužnila afriško ženo; njeno iztrebljenje bi tedaj na mah pritegnilo domačo ženo v človeški krog in bi prineslo Afriki ogromno kulturnih in gospodarskih koristi. In kako bi se še-le razvilo afriško narodno gospodarstvo!

Muha tse-tse je največji sovražnik črnopoltnih ljudi, zato pa tudi ena izmed najhujših nadlog vsega človeštva.

### Mars in njegovo življenje

Koliko človeških glav je, že pobelil študij o našem vsemirju, o naših pla-netih. Koliko denarja so stale ubogo člo-veštvo najrazličnejše priprave in pripo-močki, s katerimi so skušali prodreti uče-njaki v skrivnost, ki je še danes za na-vadne zemljane zavita v božje stvarstvo. Za nekatere ljudi je najzanimivejši študij astrologija. Prešteti zvezde na nebu ob jasnih poletnih nočeh in se seznanjati z njihovimi »manirami« in njihovim živ-ljenjem, to je številnim astrologom naj-ljubši posel.

Največ preglavic pa povzroča današ-njim astrologom Mars. Tako so neki zna-ni japonski astronomi pred kratkim opa-zili na Marsu sumljiv pas ob ravniku, ki ga smatrajo za vegetacijski pas. Obenem so opazili tudi slovite prekope. Njihovo

odkritje pa ni bilo povšeči angleškim astronomom; trdeči, da so se Japonci »ure-zali«. Na južni in severni polobli so do-slej pač ugotovili vegetacijske pasove, a nikdar še ob ravniku. Znano jim je tu-di, da se ti pasovi pojavljajo pomladi, a izginjajo jeseni, iz česar sklepajo, da so to gozdovi. Toda vse to domnevanje je samo znanost, ki nam konkretnosti do danes še ni prinesla.

### Strahovita povodenj na Japonskem.

Na jugozapadnem delu Japonske je bila takšna povodenj, kakor je prebi-valci ne pomnijo že dolgih 30 let. Povod-enj je poplavlila 168.000 hiš, odnesla je 422 mostov, utonilo pa je 72 oseb; 70 je težko ranjenih, 12 oseb pa niso našli. Naval vode je vse uničil in porušil. Ško-da je ocenjena na približno 20 milijonov yenov. Brezdomci so dobili streho v božjih hramih.

### Naval ameriških turistov v Evropo.

Iz Severne Amerike je krenil pravi naval turistov v Evropo. Že več let ne pomnijo, da bi odpotovalo toliko turistov v Evropo. Samo v enem dnevu je od-plulo iz newyorške luke 25 preocean-skih parobrodov, napolnjenih s turisti. Ladje so zapuščale luko ob navzočnosti 50.000 oseb, ki so prihiteli gledat ta ne-navaden prizor selitve Američanov.

### Studenci

Razvitje praporov PJS v Studencih. Letošnja proslava Vidovega dne je imela

prav posebno obeležje. Na ta dan je bilo namreč blagoslovljenje in razvitje kar dveh praporov PJS. Pomladek deklis-ke šole je dobil svoj prapor in pomla-dek deške. Prvemu je kumovala ga Ja-ključeva, drugemu pa ga Rantaševa. Po šolski maši se je zbrala mladina v So-kolskem domu, kjer se je vršila blagoslo-vitev in razvitje praporov. Slovesnosti so prisostvovali predsednik občine in kraj, š. odbora g. Kaloh z več odborniki, zastopniki Krajevnih kulturnih organiza-cij, kakor tudi več drugega občinstva. Oblastni odbor JS je zastopal g. Pirc iz Maribora, mariborskega pa g. Jereb. Po primernih nagovorih je bilo petje, dekla-macije in par prizočkov šol. mladine. Na to je izvršil blagoslovitev tukajšnji gvar-dijan g. pater Marko Fišer s prav pri-mernim nagovorom. Na koncu se je zahva-lil vsem skupaj predsednik kr. š. odbora g. Kaloh in bodril mladino k ljubezni do našega lepega morja in domovine. S klici na našega mladega vladarja je bila ta redka slovesnost zaključena. — Po slav-nosti sta povabila kumici učiteljstvo in zastopnike na zakusko, pri kateri je bila izgovorjena še marsikatera resna in ša-ljiva beseda. Pri tej priliki je bilo nabra-nih 232 Din za Učiteljski dom v Mari-boru.

### Sokolstvo

Sokolski nastop v Poljčanah. V nede-ljo 14. t. m. se bo vršil v Poljčanah V. telovadni nastop. Sodelujejo vsi oddelki. Začetek ob pol 16. uri. Vabljeni vsi ob blizu in daleč. Zdravo!

|                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Prodaj</b></p> <p><b>ROČNI VOZIČEK</b><br/>praktičen, radi pomanjkanja prostora ceneno prodam. Pekarna Hartinger, Aleksandrova c. 29. 3099</p>                    | <p><b>Dopisi</b></p> <p><b>VERA</b><br/>oglas se ponovno pod isto šifro. 3083</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p><b>Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!</b></p>                            |
| <p><b>NA POL ZASTONJ</b><br/>prodajamo ostanke krasne svile, delena in tiska v Grajski manufakturi, Trg svobode 3076</p> <p><b>Kupim</b></p>                            | <p><b>KLETKO</b><br/>za kanarčke, že rabljeno kupim. Ponudbe s priložno navedbo velikosti in cene na upravo »Večernika« pod »Kletka«. 3082</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p><b>Edini slovenski dnevnik na ozemlju bivše mariborske oblasti je »Večernik«.</b></p> |
| <p><b>KUPIM VSAKO KOLIČINO</b><br/>rdečih in belih ribizlov po najboljših cenah. Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova cesta 39. 3081</p> <p><b>Spomnite se CMD</b></p> | <p><b>Za to priprosto dejstvo nalaga našemu mestu in vsemu slovenskemu Podravju očitno nalogo poskrbeti za to, da bo mogel uspešno vršiti svoje nacionalno poslanstvo. To pa bo mogoče le tedaj, ako »Večernik« izpopolni tudi svoje oglase, zlasti male oglase, ki so neverjetno poceni. Sedaj žal pogrešamo stotine Slovencev, trgovcev, obrtnikov, posestnikov, zasebnikov itd., ki bi, ko kaj prodajajo, kupujejo ali iščejo, morali oglaševati v »Večernikovih« malih oglasih. »Večernik« dela za Vas, delajte Vi zanj!</b></p> |                                                                                          |